

Islam

- Islam, vb. (salama): fred, harmoni, hengivelse, underkastelse
- Muslim: den, der underkaster sig
- Allah er almægtig - har krav på msk.ts abs. lydighed
  - Underkastelse i taknemmelighed over for den, man skylder alt
  - Etik: ydmygheden
- Opstod primo 600-tallet e.Kr.
- Muhammed og hans tilhængere introducerede en monoteistisk tro for de polyteistiske samfund i Mekka og Medina
- 700-tallet: Ummayade-kalifatet ekspanderes - næsten hele Mellemøsten, Nordafrika, den iberiske halvø er under muslimsk herredømme
- 754: Abbaside-kalifatet opstår med hovedsæde i Bagdad
- 1000-tallet: Fatimidekalifatet opstår som konkurrent til ummayade og abbaside
- Det osmaniske rige: tyrkiske nomadestammer invaderede i 1100-tallet det muslimske imperium. De konverterede til islam og det største muslimske rige skabtes
  - Opløst i 1923
- To hovedretninger:
  - Sunni (80-85%)
  - Shia
- Helligskrifter
  - Koranen:
    - 114 suraer opdelt i ayat
    - Muhammeds åbenbaringer
    - Samlet og autoriseret af kaliffen Uthman omkr. år 650 - destruktion af alternative versioner
  - Sunnaen:
    - Overleveringer af Muhammeds handlinger, samtaler og forbud
    - Samlet i Hadith-tekstsamlinger under abbaside
    - Ikke enighed om, hvilke Hadith-tekster der er troværdige
    - Opdeles i kategorier: sande, accepterede, svage og fabrikerede
      - Beretterens troværdighed
    - Ikke samme status som Koranen

Islams historiske udvikling

- 600-tallet e.Kr. på den arabiske halvø
- Præget af rivaliserende nomadestammer (levede af karavanehandel og kameldrift)
- Mekka var en central by på en karavanerute
  - Vigtigt sted for mange guder, Hubal, Astarte, Manat, Allat, al-Uzza
- I Mekka lå Kabaen (kubus, terning): På Muhammeds tid indviet til Hubal
- Allah havde også sin kult omkring Kabaen
  - Korn og kvæg blev ofret til Allah
- Kun medlemmerne af byens mest indflydelsesrige slægter kunne være præster
- Muhammed ibn Abdallah: Islams tilblivelse
  - Kom fra Quraysh-stammen (meget indflydelsesrig)
  - Voksede op hos sin bedstefar
  - Onkel Abu Talib tog sig af opdragelsen da bedstefaderen døde
- Muhammed har kendt både til kristendom og jødedom via forsk. grupperinger i

området

- Hans kone, Khadidja, havde en kristen fætter
- Jødisk tro var alm. kendt i arabiske byer
- Muhammed kunne eftersigende hverken læse eller skrive - åbenbaringerne måtte komme fra Gud
  - Var dog ansat som ansvarlig i en købmandsforretning
- Da Muhammed begyndte at udbrede sine åbenbaringer i Mekka blev det anset for en trussel imod de indtægter, som valfarten til Kabaen gav
- Kritikken voksede, Abu Talib døde. Muhammed aftalte med de ledende jøder i Yatrib (Medina) at han kunne bo der
- 622: Muhammed og hans første tilhængere udvandrede fra Mekka
  - Kaldes "hijra" og er år 1 i den muslimske tidsregning
- 300 km væk i Medina grundlagde de det første muslimske samfund (ummah)
- 630: Efter mange kampe vendte Muhammed tilbage til Mekka og indviede Kabaen som muslimsk kultsted

Den nye religions udvikling

- Sunni-muslimsk overlevering: Muhammed havde ikke udpeget nogen til at lede samfundet
- Shia-muslimsk overlevering: Muhammed havde udpeget sin svigersøn (og fætter) Ali som efterfølger
- Abu Bakr (tidlig discipel) blev udpeget som efterfølger - hans kalif - hans stedfortræder
- Efter to år blev Abu Bakr slået ihjel og svigerfar Umar overtog. Da han blev dræbt blev Uthman den tredje kalif
- Uthman sørgede for at samle Koranen (650 e.Kr. ca.)
- Ali blev forbigået og det var nogle utilfredse med
- Stiftede: Alis parti == Shi'at
- Uthman blev myrdet og folk i Medina valgte Ali som 4. kalif
- En af Uthmans slægtninge var utilfreds med Ali ikke retsforfulgte dem, der havde dræbt Uthman
  - Et mæglingsforsøg mislykkedes
  - Uenighederne udviklede sig
- Ali blev myrdet i byen Kuffa i Irak
- Det muslimske samfund var splittet i to dele:
  - Sunni (ny kalif blandt Uthmans efterfølgere) og Shia (Alis søn Hussain som kalif)
- Hussain blev dog dræbt ved Kerbala
- Sunnimuslimerne besluttede at enhver kunne vælges som kalif, blot han levede op til den sædvane (sunna) som Muhammed havde gjort gældende
  - Yasid, Uthmans efterkommer, blev leder

Synd

Den største synd, en muslim kan begå, kaldes shirk : utilgiveligt.

Fx at gå imod monoteismen ved at sige at Muhammed er forfatter til Koranen

Alt kan tilgives bortset fra shirk

Den religiøse situation på den arabiske halvø omkring år 600 (Før Muhammed):

- polyteisme
- skæbnetro
- beduinkultur
- tro på onde ånder - ofringer til de onde ånder
- valfart til kabaen - brugt til gudestatuer

Bederetning: Mekka (jøde: Jerusalem)

Helligdag: fredag

Områder i livet som muslim:

Iman: troen - dogmer

Ibadat: pligterne - de fem søjler

Muamalat: dagligdags handlinger - spiseregler mm.

Religiøs praksis i islam

Obligatoriske ritualer

- Guds åbenbaringer til Muhammed = vejledning til at tjene Gud
- Påbudte ritualer: bygger på Koranen = de fem søjler
- Vejledningen til de fem søjlers udførelse findes i sunnaen
- 1. søjle: Trosbekendelsen - shahada
  - Sura 3,18
  - Trosbek. hviskes i øret på en nyfødt muslim (det muslimske konversionsritual jf. at alle mennesker er født muslimer)
  - = indlemmelse i den muslimske ummah
  - "Jeg bevidner, at der ikke findes nogen gud foruden Gud, og Muhammed er hans profet."
  - To vidner er nødvendigt ved konvertering til islam
  - Bruges ifm. de fem daglige bønner
- 2. søjle: De fem daglige bønner - salah
  - Sura 2,238
  - Gud skal tilbedes og ihukommes
  - Før bøn skal man være rengjort (wudu), korrekt tildækket, overholde bedetiderne, bederetning (qibla), erklærer sin hensigt om at ville bede
  - Sunnaen: børn skal lære at bede når de er 7 år gamle
  - Bønnen indledes: muezzinen kalder til bøn fra minareten.
    - Bønnekald: Allah Hu Akbar - Allah er større)
  - Wudu: hænder, næse, mund, ansigt, arme, hår, nakke, ører, fødder
    - Vand, i nødstilfælde: sand eller jord
  - Bøn: cyklus af ord og handlinger (hver cyklus: rakah) - mindst to (afhængigt af tidspunkt på døgnnet) + frivillige individuelle bønner derefter (dua)
  - Om fredagen SKAL mændene deltage i fredagsbønnen med tilhørende prædiken (khutba)
- 3. søjle: Almissen - zakat
  - Sura 2,277
  - Renselse, vækst
  - Sura 3,180: Overflod er dårligt
  - Zakat renser og luger ud i ophobede rigdomme
  - 2,5 % af overskuddet efter et år (ikke hvis under 10.000 kr.)
  - Opgøres ofte i ramadanmåneden

- Moskeer eller muslimske foreninger organiserer zakat
- Går til fattige - muslimske nødhjælpsorganisationer
- 4. søjle: Fasten - sawm
  - Sura 2,185
  - 9. måned (Ramadan) - måneden hvor Koranen blev åbenbaret
  - Faste fra mad, drikke, rygning, sex fra solop. til solned.
  - Ramadan rykker ti dage frem i kalenderen hvert år (muslimsk kalender, derfor)
  - Ved rejse eller sygdom kan fasten udelades eller udsættes
    - Kvinder desuden: ved graviditet, amning eller menstruation
  - Visse tilfælde: almisser i stedet for faste
  - Spirituel og rituel rengøring
  - Solidaritetserklæring med fattige (mærk på egen krop)
  - Afslutning markeres med festen: eid al-Fitr
- 5. søjle: Valfart - hadj
  - Sura 2,197
  - Årets sidste måned
  - Hvert år: 2 mio. pilgrimme til Mekka
  - Alle muslimer skal, for såvidt muligt (økonomisk, helbredsmæssigt), udføre hadj
  - Ritualerne i hadj er en aktualisering af myterne om Abraham (Ibrahim)
  - Muhammed udførte den første hadj i 630 ved tilbagekomst til Mekka
  - *Se tabel over faser i valfarten på side 102*
  - Ritualerne administreres af Saudi-Arabien
  - Efter endt hadj må man tage tilnavnet: hadji (kvinder: hadja)
- Udførelse af de fem søjler er pålagt muslimerne af gud

Andre ritualer

- Ønskværdige/frivillige
- Recitation af guds 99 navne eller dele af Koranen (dhikr : ihukommelse)
- Begravelse: renselse af liget, placeres i jorden med ansigtet vendt mod Mekka. Sura 1 fremsiges når graven er tilkastet. Bønner fremsiges for at sikre en så gunstig dom som muligt (Munkar og Nakir afholder dom med det samme). Graven må ikke nedlægges
- Sufisme: spirituel side af islam. Organiseret i broderskaber - sheikh er leder - har andre ritualer end de obligatoriske

Helligsteder

- Helligstederne er koblet til dyrkelsen af den ene gud
- Mekka
  - Abraham: den første monoteist (hanif)
  - De første muslimer havde qibla mod Jerusalem, men jøderne i Medina ville ikke anerkende Muhammed som profet => brud den 11. februar 624, hvor Muhammed fik en åbenbaring om at man skulle have qibla mod Mekka (Sura 2,139)
  - 630: Kabaen blev tømt for gudestatuer
  - Mekka er axis mundi
  - Mekka er haram (forbudt) for ikke-muslimer
- Medina
  - Det første muslimske samfund

- Muhammed er begravet i Medina
- Når man er på hadj tager mange 300 km til Medina for at se profetens grav
- Jerusalem
  - Profetens himmelrejse: Muhammeds rejse til Jerusalem med Gabriel om natten. Muhammed mødte mange profeter gennem de syv himle
  - To moskeer i på Tempelbjerget: Klippemoskeen (Muhammeds fodaftryk da han steg til himmels). Al-Aqsa Moskeen (3. helligste moske)
- Moskeen
  - I DK må man gerne bygge en moske
  - Ganske gå muslimske foreningers tilholdssteder er bygget som moskeer fra grunden
  - Islamisk ekspansion i 7. årh.: kirker ombyggedes til moskeer, bl.a. Hagia Sofia

Forudbestemmelse

- Gud kender og bestemmer msk.'s skæbne (determinisme) >< msk. stilles til regnskab for dets gerninger på dommens dag (forudsætter msk.'s frie vilje)
- Sunni-islams kompromis: Gud har skabt de muligheder og valg, msk. møder, men msk. vælger selv blandt dem